

ORHUN YAZITLARI'NDA KADINLA İLGİLİ SÖZ VARLIĞI

Serpil YAZICI ŞAHİN

Kocaeli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kocaeli / Türkiye

Anahtar Kelimeler: Orhun Yazıtları, Kadın, Söz Varlığı.

ÖZET

Türk dilinin tarihî sözcük varlığı içerisinde, zengin bir biçimde karşılanan "kadın" kavramı, doğrudan "kadın" sözcüğünü karşılama sürecinin yanı sıra çeşitli adlandırmalarla kadının o toplumdaki yerini, sosyal statüsünü ve yaşantısını yansıtmaktadır. Türkçenin çeşitli adlandırmalar, birleşmeler ve eklemelerle zengin bir şekilde oluşturduğu "kadın"la ilgili söz varlığı, kadının tarihî görünümünü ve dil kültür değişim sürecini göstermektedir. Türk dilinin ilk yazılı belgeleri olan Orhun Yazıtları da Türkçenin yazılı olarak takip edebildiğimiz dönemi içinde "kadın" kavramı ile ilgili söz varlığını görebilmemiz, kadının sosyal statüsünü ve yaşantısının izlerini bulabilmemiz açısından oldukça önemlidir. Bu bildiride, Orhun Yazıtları'nda "kadın"la ilgili söz varlığı tespit edilmiş, ifade ettikleri ve tarihî süreç içerisinde kazandıkları anlamlarına göre incelenmiştir. Söz konusu kavramların -tespit edebildiğimiz ölçüde- tarihî metinlerdeki kullanılışı ve kazandığı anlamlar ele alınarak çağdaş Türk dillerinde bu sözcüklerin uzantıları ortaya konulmaya çalışılmıştır.